

Zece povești ale copiilor ucraineni refugiați în România: Organizația Salvați Copiii România demarează o campanie de conștientizare publică și se pregătește pentru a asista umanitar un nou val de copii refugiați din Ucraina, odată cu venirea iernii

București, 23 decembrie 2022: Copiii refugiați din Ucraina care au ajuns în atenția Organizației Salvați Copiii România, fiind asistați umanitar, împreună cu familiile lor, au povești greu de dus, chiar și pentru un adult. Specialiștii organizației le acordă sprijin socio-emoțional și educațional, pentru ca trauma să poată fi depășită. La capătul a zece luni de război care a dislocat milioane de copii din Ucraina, Salvați Copiii România demarează o campanie de conștientizare publică și spune poveștile câtorva dintre acești copii, pentru ca ororile prin care au trecut să fie știute și înțelese. Sunt copii care și-au abandonat casele, școlile și, în majoritatea cazurilor, tații. Unii dintre aceștia au murit.

Iată cele zece povești:

Povestea mamei care vrea să-și îngroape soțul

Olena are două fete: Valeria, de 13 ani și Anghelina, de 8 ani. A plecat din Odessa pentru a-și pune copilele la adăpost. În urmă a rămas tatăl, să lupte în războiul din Ucraina. Zilele acestea, Olena a cerut ajutorul, să aibă cineva grijă de cele două fete, cât ea se întoarce în Odessa, să-și îngroape soțul. O mină a explodat și au murit mai mulți soldați, printre care și el. Nu poate să-l știe îngropat, fără să-și ia rămas-bun.

Cei trei frați, rămași fără casă

Anna, 7 ani, Anton 16 ani și Luca, 4 ani au ajuns în România la începutul lunii martie, la puțin timp după ce a început un război care nu s-a terminat, deși cei trei frați au sperat toată vara că se vor putea întoarce acasă. Ei au plecat din Harkov spre Republica Moldova, după ce casa lor a fost avariata de bombe. Acum locuiesc în Botoșani, unde copiii mai mari studiază online cursurile, conform programei din Ucraina (clasa a I-a și clasa a X-a), iar băiatul de 4 ani merge la grădiniță în Botoșani. Toți merg la cursuri de învățare a limbii române. Pe timpul verii, copiii au frecventat programele educațional-recreative organizate în perioada de vară de către Salvați Copiii.

Tatăl lor, care a venit cu ei, s-a întors în Ucraina, iar mama a intrat în programul de asistență umanitară al Salvați Copiii România.

Viktor și trauma războiului

Valentina (33 ani) și fiul său, Viktor (9 ani) locuiesc în Suceava. Pe 11 septembrie 2022, Viktor și bunica lui, Inga (56 ani), împreună cu un grup de copii din regiunea Kiev au venit în Suceava în căutarea unui adăpost sigur, fugind din cauza războiului. Viktor frecventează online în Ucraina o școală pentru copii cu cerințe educaționale speciale, în clasa a treia. După evenimentele traumatice din orașul unde locuiau, copilul a suferit un regres în dezvoltare. În octombrie a venit și mama lui Viktor, Valentina, pentru a fi alături de copil. Valentina a lucrat brutar și acum continuă să facă acest lucru, gătind pentru copiii care vin din Ucraina. Tatăl a rămas în Ucraina, în război.

Familia a fost asistată de echipa Salvați Copiii, a beneficiat de consilieri individuale cu psihologul, având ca scop bunăstarea copilului și sănătatea mintală a Valentinei. Au fost înregistrați la medicul de familie cu ajutorul asistentului social. Viktor frecventează activitățile “Școală după școală” și copilul arată rezultate bune în dezvoltare.

Să-și aducă băiatul la adăpost

Milana a venit în România din Zaporojie cu băiatul ei de 12 ani. Voia să-l pună la adăpost. Era 23 martie 2022. Soțul ei a rămas pe front să lupte. Mama a decis să rămână în România, la Iași, și a reușit să-și deschidă propriul ei laborator de patiserie, în apartamentul ei închiriat, unde lucrează cu două persoane cofetar-patiser din Ucraina.

I-am luat locul la volan soțului meu și el a rămas în urmă

Când fetele noastre au văzut un elicopter negru al trupelor rusești pe geam, soțul meu a spus ca trebuie sa părăsim imediat apartamentul.

Drumul de la Cernăuți ne-a luat 19 ore și în tot acest timp fiica cea mică Anastasia s-a comportat atât de demn, încât nici nu mi-am putut imagina că ar putea fi atât de curajoasă. Fiica mai mare, are 12 ani, a încercat să fie de ajutor tot timpul și m-a sprijinit moral foarte mult când a observat că abia îmi rețineam lacrimile după despărțirea de soțul meu.

Nu va dispărea niciodată din mintea mea acea imagine când am ieșit din mașină să ne luăm rămas bun de la soțul meu. I-am luat locul la volan ca să continui drumul, iar el a dispărut în spatele dealului.

Prima lună în România a fost o perioadă foarte grea pentru mine, mama mea a avut un atac de cord, totul era diferit, viața mea se schimbase din cauza războiului. Primele trei luni simțeam doar că exist, deși mă implicam ca voluntar în acțiuni de sprijin pentru refugiații ucraineni și mă ocupam de asistență logistică pentru a trimite medicamente, mâncare și veste antiglonț pe front pentru soțul meu și soldații ucraineni.

În aprilie am cunoscut-o pe Lulia, coordonator local la Salvați Copiii, prin intermediul unei prietene din Ucraina. După ce m-a cunoscut, Lulia mi-a spus: „tu vei lucra pentru noi.” Nu am luat în acel moment foarte în serios cuvintele ei. Dar în iunie acest lucru s-a întâmplat și iată-mă la un interviu cu Lulia, după care a urmat noul meu job la Salvați Copiii. Proiectul la care lucrez la Salvați Copiii îmi dă șansa să sprijin persoanele care fug de război.

Seara, când simt că este foarte greu, ies liniștită la mașină, iau geaca soțului meu, care a rămas acolo, mă strecur în ea și strig de disperare și durere. Nu m-am gândit niciodată că voi experimenta vreodată toate ororile războiului. Nu înțeleg cum în lumea de astăzi este posibil să ai o imaginație atât de bolnavă încât să invadezi o altă țară, să omori oameni, să demolezi și să distrugi totul.

Le e dor de tatăl lor

Olha locuia împreună cu soțul ei și cele două fete în Kiev. Când a început războiul, cel mai sigur adăpost din zonă pentru a putea fugi din calea bombardamentelor a fost fabrica farmaceutică în care lucra soțul ei. Cei patru au locuit pentru o lună și jumătate în fabrică, încercând să își protejeze viața. Dar Olha a considerat că acela nu era un mod de viață potrivit pentru cele două fete, așa că într-o zi a hotărât să plece spre locuri mai sigure, departe de bombardamentele și atacurile Rusiei. A plecat doar ea și fetele.

Între timp, casa din Ucraina a fost distrusă de bombardamentele armatei ruse, geamurile sparte, pereții distruși, iar obiectele din casă au fost furate de soldații ruși. La sfârșitul lunii august, Olha împreună cu fetele s-au întors pentru câteva zile la Kiev, pentru a rezolva documentele necesare legate de deminarea zonei în care fuseseră cele două case ale familiei. Pentru a putea face acțiunea de deminare, autoritățile ucrainene aveau nevoie de acordul proprietarilor, de aceea a fost necesară prezența Olhei la Kiev.

“Românii sunt foarte ospitalieri”, spune Olha. “M-am simțit bine primită și tratată cu grijă. Pe stradă, în magazine și în alte locuri, românii, când află că suntem din Ucraina, ne dau dulciuri și alte bunătăți. Acum, în Ucraina, situația este foarte dramatică. Oamenii trăiesc fără energie, fără gaz, e frig, este foarte greu”. Crede că a făcut o alegere bună venind în România. Fetele ei “se simt foarte bine aici” spune Olha, chiar dacă le este foarte dor de tatăl lor, dar și de cățelul lor din Ucraina, s-au integrat bine în România. Fetele merg la școală (Polina clasa a II-a) și grădiniță (Kira) în limba ucraineană. Le place, au ocazia să interacționeze, să socializeze, să se joace cu ceilalți copii, au o viață socială activă.

Tatăl a rămas în urmă

Luydmila este mama a 2 copii, Julia, de 4 ani și Olessia, de 7 ani. A ajuns în Iași pe 25 octombrie 2022. Vine din regiunea Odessa.

Luydmila a ales să vină în România, Iași, la recomandarea unor prieteni, care i-au povestit că românii sunt chiar foarte ospitalieri și că poate cere ajutorul Organizației Salvați Copiii România-Iași.

Luydmila a plecat de acasă, împreună cu cele două fete, pentru că nu era în siguranță. Soțul acesteia a rămas în Ucraina, având diabet cu grad de invaliditate; nu a venit împreună cu familia în România pentru că nu era sigur dacă va primi servicii gratuite medicale și tratament pentru diabet.

Trauma războiului a lăsat semne

În iulie 2022 a ajuns în România Danylo, împreună cu mama sa. În vârstă de 7 ani, Danylo suferă de tulburări de comportament și deficit de atenție, accentuate de contextul războiului.

Băiatul este în grija Salvați Copiii, unde a primit suport psiho-emoțional de la specialiști ai organizației. Totodată, acesta a primit îngrijirea unor psihoterapeuți și neurologi români, pentru a continua tratamentul pe care-l făcea în Ucraina.

Danylo a fost înscris la Școala nr. 73, din București, într-un program de tip *Școală după Școală*, derulat de Organizația Salvați Copiii. Toți copiii de aici au beneficiat de remediere școlară, sprijin la teme, activități recreativ-educative, rechizite și materiale școlare.

Povestea Katerinei

Katerina, în vârstă de 8 ani, s-a prezentat la hub-ul Salvați Copiii împreună cu mama, 37 de ani și sora ei, în vârstă de un an și jumătate, pentru a putea să beneficieze de serviciile oferite în cadrul hub-ului, la 28 septembrie 2022. Tatăl a rămas în Ucraina. Singurul ajutor material/financiar este cel oferit de organizație. Pe parcursul evaluării, s-a constatat că fetița are nevoie de un medic de familie pentru a primi o trimitere către un medic neurochirurg pediatru, deoarece în urmă cu doi ani a suferit un traumatism la coloană, în zona toracală, și de atunci are nevoie de monitorizare constantă.

Cazul familiei a intrat în monitorizarea unui asistent social din cadrul Organizației Salvați Copiii și astfel au fost întocmite demersurile necesare pentru ca fetița să fie luată în evidența unui medic de familie și ulterior a fost însoțită la controlul de specialitate de care avea nevoie, fiind decontate cheltuielile pentru investigațiile medicale.

Să fugi de război, la 11 ani

Mariia are 11 ani. Ea a venit împreună cu fratele ei mai mic, cu mama și bunica ei în România. Maria a suferit în urmă cu un an și jumătate un accident la piciorul stâng. Problema ei ortopedică este în curs de soluționare în cadrul Spitalului clinic de copii Grigore Alexandrescu.

Copiii refugiați din Ucraina care frecventează școala au un risc mai mic de a se simți singuri, însă ratele de înscriere la școală pentru copiii care au fugit din cauza războiului din Ucraina rămân îngrijorător de scăzute în Europa, arată datele recente ale unui *raport internațional Save the Children ("Aceasta este viața mea și nu vreau să irotesc niciun an din ea: Experiențele și bunăstarea copiilor care fug din Ucraina¹)*.

Mai mult de jumătate dintre copiii intervievați au considerat că situația lor s-ar îmbunătăți dacă ar avea prieteni din comunitatea gazdă (57%), dacă ar avea posibilitatea de a face sport sau de a-și practica hobby-urile (56%) și dacă ar învăța limba locală (54%). Băieții declară, într-o proporție semnificativ mai mare decât fetele, că își doresc să aibă prieteni în comunitatea gazdă (64% față de 52%, respectiv). Jumătate dintre copii au declarat că se simt mai neliniștiți de când au fugit din Ucraina, această cifră ajungând la 78% în cazul copiilor de peste 16 ani.

Salvați Copiii România și-a diversificat programul destinat copiilor refugiați din Ucraina și, dincolo de asistența umanitară imediată, a creat un program de incluziune educațională pentru acești copii: astfel, au fost sprijiniți peste 1.500 de copii, dintre care 600 de copii în cadrul programului special de tip *After School*, în limba ucraineană, respectiv în cadrul școlilor de vară, derulate în 14 școli/centre educaționale și 900 de copii prin activitățile Școlii Mobile.

Context

Începând din 25 februarie, Organizația Salvați Copiii este alături de refugiații ucraineni, evaluează constant nevoile sau oferă asistență umanitară, după caz, în 4 puncte de trecere a frontierei cu Ucraina și Republica Moldova, în 5 Centre de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil ale Inspectoratului General pentru Imigrări, în 3 tabere de refugiați coordonate de IGSU, în 3 puncte de staționare, în 7 Hub-uri de Consiliere și Servicii Integrate create de Salvați Copiii în mai multe locații, în școli partenere.

De la declanșarea acestei crize până în prezent, Salvați Copiii a oferit pentru 227.403 de persoane, dintre care 123.480 de copii ucraineni și 103.923 de adulți (femei, vârstnici, bărbați cu derogare medicală, familii extinse) suport material (alimente de bază, produse de igienă, îmbrăcăminte,

---

¹ [This is my life and I don't want to waste a year of it. The Experiences and wellbeing of children fleeing Ukraine](#), November 2022, Save the Children

încălțăminte, pampers, suzete, biberoane, cărucioare, port-bebe-uri, termosuri cu apă caldă, jucării, pături și alte produse de imediat ajutor etc.), traducere și consiliere informațională, suport psiho-social, consiliere juridică, financiară, educațională, în funcție de nevoi.

Până în prezent, 15.734 de persoane (5.320 de gospodării) au fost înregistrate în programul de asistență financiară. Dintre acestea, 4.926 de persoane (1648 de gospodării) au primit suport financiar pentru 3 luni prin transfer bancar, 9.784 de persoane (3.341 de gospodării) au fost înregistrate de consilierii Salvați Copiii prin distribuția de vouchere, iar 1.798 de persoane (582 de gospodării) care s-au auto-înregistrat prin codul QR au primit prima lună de transfer.

Prin Bucătăria mobilă din Vama Isaccea, Organizația Salvați Copiii a oferit, de la începutul războiului până în prezent peste 162.000 de porții de mâncare, aproximativ 600 de porții pe zi.

Totodată, organizația și-a extins intervenția în sprijinul copiilor refugiați din Ucraina aflați pe teritoriul Republicii Moldova, unde a organizat două transporturi umanitare cu 505.200 de produse de primă necesitate, igienico-sanitare, pentru 42.000 de bebeluși, copii de vârstă mică și mame, a susținut integrarea școlară pentru 1600 de copii și a donat două ambulanțe pentru oferirea de servicii socio-medicale mobile femeilor, gravidelor și copiilor refugiați din Ucraina în Republica Moldova.

România și Republica Moldova rămân țări aflate în prima linie a asistenței umanitare pentru refugiații ucraineni. Raportat la numărul de locuitori, Republica Moldova este țara din regiune ce găzduiește cei mai mulți refugiați, peste 90.000 din cele circa 600.000 de persoane care au intrat în țară de la începutul războiului din Ucraina alegând să rămână pe teritoriul național moldovean, dintre care 42.637 sunt copii.

Organizația Salvați Copiii este activă în domeniul azilului încă din 1995, derulând o serie de proiecte ce oferă servicii educaționale și sociale adresate nevoilor specifice ale copiilor solicitanți de azil și refugiați, inclusiv minori neînsoțiți și persoane relocate, în vederea integrării lor sociale și educaționale. În cei 27 de ani de activitate în domeniul azilului, peste 9.200 de copii și familiile acestora au beneficiat de activități zilnice, asistență financiară, consiliere socială și psihologică și suport material și educațional, în cele 5 centre regionale (București, Galați, Rădăuți, Șomcuta Mare și Timișoara).

Info suplimentare: **Lavinia Varodi**, coordonator program Salvați Copiii România – lavinia.varodi@salvaticopiii.ro, tel. **0721329101**.

De 32 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg.

În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 2.920.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.